

ИНСТРУКЦИЈА ЗА ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ ИЗНОСА СУФИНАНСИРАЊА ПРОЈЕКТА КОЈИ СЕ ФИНАНСИРАЈУ ИЗ ФИНАНСИЈСКЕ ПОМОЋИ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ¹

Европска унија подржава Републику Србију кроз Инструмент Претприступне помоћи (ИПА). За ИПА пројекте, секторске програме и акциона документа, који се поред средстава финансијске помоћи ЕУ, финансирају и из буџета Републике (финансирање учешћа Републике Србије у спровођењу финансијске помоћи Европске уније, даље у тексту: суфинансирање), средства за суфинансирање планирају се у складу са овом инструкцијом. Инструкција садржи четири дела:

I Инструкција која се односи на прву компоненту ИПА – помоћ у транзицији и изградња институција – централизовано управљање и део Националног акционог програма ИПА 2014 – директно управљање од стране Делегације ЕУ и индиректно од стране међународних организација

II Инструкција која се односи на другу компоненту ИПА – прекогранична сарадња

III Инструкција која се односи на прву компоненту ИПА – помоћ у транзицији и изградња институција – децентрализовано управљање ИПА 2013, Акциони програм и програме прекограничне сарадње ИПА II – индиректно управљање ИПА 2014; Релевантне информације за ИПА II – учешће у Програмима ЕУ

IV Инструкција која се односи на ИПАРД II програм

I

ИНСТРУКЦИЈА КОЈА СЕ ОДНОСИ НА ПРВУ КОМПОНЕНТУ ИПА–ПОМОЋ У ТРАНЗИЦИЈИ И ИЗГРАДЊА ИНСТИТУЦИЈА–ЦЕНТРАЛИЗОВАНО УПРАВЉАЊЕ И ДЕО НАЦИОНАЛНОГ АКЦИОНОГ ПРОГРАМА ИПА 2014 – ДИРЕКТНО УПРАВЉАЊЕ И ИНДИРЕКТНО ОД СТРАНЕ МЕЂУНАРОДНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА

Услед увођења секторског приступа у програмирању почев од Националног програма ИПА 2012, у складу са методологијом ЕУ, у терминологији се поред ИПА пројеката уводе и ИПА секторски програми (Sector fiche), а почев од ИПА 2014 секторски Акциони документи (Action Documents) који се са аспекта буџетског планирања у техничком смислу третирају на исти начин као и ИПА пројекти. У даљем тексту, упутства која се односе на ИПА пројекте сходно се примењују и на ИПА секторске програме и ИПА Акционе документе.

У складу са Законом о потврђивању Оквирног споразума између Владе Републике Србије и Комисије Европских заједница о правилима за сарадњу која се односе на финансијску помоћ Европске заједнице Републици Србији у оквиру спровођења помоћи према правилима инструмента претприступне помоћи (ИПА), који је Народна скупштина Републике Србије ратификовала 26. децембра 2007. године ("Службени гласник РС" 124-07 од 26. децембра 2007. године), за спровођење пројеката претприступне помоћи неопходно је обезбедити одговарајући износ националног суфинансирања. Такође, у складу са Законом о потврђивању Оквирног споразума између Републике Србије и Европске комисије о правилима за спровођење финансијске помоћи Европске уније Републици Србији у оквиру Инструмента за претприступну помоћ (ИПА II) који је Народна скупштина Републике Србије ратификовала 29. децембра 2014. године („Службени гласник РС – међународни уговори“ 19/2014 од 29.12.2014. године) неопходно је обезбедити средства националног суфинансирања за оне Акционе програме где је то предвиђено појединачним финансијским споразумима.

¹

Суфинансирање пројеката може бити обезбеђено из јавних средстава (по дефиницији ЕУ јавна средства су: средства буџета, сопствени приходи буџетских корисника, кредити одобрени држави или уз државну гаранцију) или донација међународних институција. Правила ЕК предвиђају да се суфинансирање пројеката у државама у којима се средства помоћи ЕУ реализују у оквиру централизованог управљања, укључујући и Републику Србију, врши према главним областима подршке дефинисаним у оквиру Вишегодишњег индикативног планског документа (MIPD) и према **паралелном моделу** спровођења. Суфинансирање пројеката у државама у којима се средства помоћи ЕУ реализују у оквиру **децентрализованог** управљања, укључујући и Републику Србију, такође се врши према главним областима подршке дефинисаним у оквиру Вишегодишњег индикативног планског документа (MIPD), али према **заједничком моделу** спровођења. Примена правила која важе у оквиру децентрализованог управљања релевантна су за Републику Србију само за део програма ИПА 2013, како је образложено у инструкцији у делу III. У финансијској перспективи 2014-2020 за инструмент ИПА II уводе се нови концепти **директног и индиректног** управљања уместо централизованог и децентрализованог управљања. Директно управљање дефинисано је Уредбом Европске комисије о спровођењу ИПА II и подразумева управљање од стране Европске комисије, њених организационих делова, Делегације ЕУ или извршних агенција ЕУ². Индиректно управљање се односи на поверавање дужности извршења буџета унапред дефинисаним телима у које спадају и структуре формиране за ове сврхе од стране држава корисница ИПА II. Индиректно управљање такође обухвата и управљање средствима претприступног инструмента од стране међународних организација којима је Европска комисија поверила ову улогу. Имајући у виду правила за спровођење, претприступна помоћ којом се управља по директном моделу, као и по индиректном моделу у коме је одређеној међународној организацији поверена обавеза управљања, може се упоредити са централизованим управљањем у финансијској перспективи ЕУ 2007-2013. Правила за обезбеђивање националног суфинансирања у случају делова Акционих програма којима се управља индиректно, од стране институција Републике Србије биће дефинисана у делу III ове инструкције.

За нову финансијску перспективу 2014-2020 Европска комисија увела је нови инструмент претприступне помоћи - ИПА II. ИПА II је успостављена на основу Уредбе Савета министара и Европског парламента бр. 231/2014 (Regulation (EU) No 231/2014), од 11. марта 2014. године, уз уношење одређених новина у процес програмирања. У том смислу, програмирање овог инструмента за период 2014-2020 врши се, поред осталог, у складу са областима политика и секторима како су предвиђени у Индикативном Стратешком Документу Европске комисије за Републику Србију (2014-2020) који је усвојен августа 2014. године (Indicative Strategy Paper –ISP). Овај документ у контексту ИПА II са становишта програмирања упоредив је са MIPD за претходну финансијску перспективу, односно за ИПА 2007-2013. У архитектури ИПА II не постоје компоненте, већ главне области политика³ Главне области подршке дефинисане у MIPD 2008-2010 и 2009-2011, који је важио за ИПА године 2008, 2009 и 2010 су: политички захтеви, друштвено-економски развој и достизање европских стандарда, односно према MIPD 2011-2013 у складу са којим су одобрени национални програми за ИПА 2011, 2012 и 2013: правосуђе и унутрашњи послови, реформа државне управе, социјални развој, развој приватног сектора, транспорт, животна средина, климатске промене и енергетика, пољопривреда и рурални развој. У складу са ISP за ИПА II, предвиђају се следеће области подршке, односно сектори: демократија и добра управа, владавина права и основна права, животна средина и климатске акције, саобраћај, енергетика, конкурентност и иновације, образовање, запошљавање и социјална политика, пољопривреда и рурални развој и територијална сарадња.

² Уредба ЕК бр. 236/2014

³ а) реформе у процесу припреме за чланство у ЕУ и са тим повезана изградња институција и капацитета (јачање демократских институција и доброг управљања, владавина права и основна права), б) друштвено економски и регионални развој (животна средина и климатске промене, саобраћај, енергетика, конкурентност и иновације) в) запошљавање, социјална политика, образовање, промоција родне равноправности и развој људских ресурса, г) пољопривреда и рурални развој, д) регионална и територијална сарадња.

Паралелни модел суфинансирања значи да се у оквиру пројекта процес набавки услуга/радова/опreme спроводи одвојено, у зависности од извора финансирања - према процедурама важећим за сваки од потенцијалних извора средстава. У пракси то значи да се на активности дефинисане у пројекту, а које ће бити финансиране из ИПА средстава примењују правила уговарања и набавки које примењује ЕУ (тзв. PRAG правила⁴), док се на активности финансиране из националних средстава примењују правила уговарања и набавки која важе у Републици Србији. Овај модел суфинансирања примењује се како на Националне програме или њихове делове ИПА 2007-2013 који се спроводе централизовано, тако и на делове Националних акционих програма у ИПА 2014-2020 који се спроводе директно од стране Европске комисије или индиректно, од стране међународних организација.

Уредбом Европске комисије о спровођењу ИПА⁵ је утврђено (и прихваћено у Финансијским споразумима за појединачну ИПА годину у периоду централизованог управљања фондовима ЕУ) да је у оквиру сваке од наведених области подршке у складу са MIPD 2008-2010 и 2009-2011 за ИПА године 2008, 2009 и 2010 неопходно обезбедити суфинансирање у износу од најмање 10% од укупне вредности буџета који се односи на техничку помоћ, 15% од укупне вредности буџета који се односи на инвестиције (инфраструктурни радови и набавка опреме)⁶, 10% од укупне вредности буџета пројеката који се односе на „грант“ шеме без обзира да ли се активности односе на институционалну изградњу или инвестиције, осим ако другачије није дефинисано у односном годишњем Финансијском споразуму. Када је реч о главним областима (секторима) подршке према MIPD за ИПА године 2011-2013, у складу са закљученим Финансијским споразумом за ИПА 2011 који уважава објективно тешку економску ситуацију у Србији, суфинансирање није обавезно у оквиру сваког сектора, већ где је то предвиђено поменутиим финансијским споразумом. У том смислу, и у случају ИПА 2011 остаје обавеза да код „грант“ шема крајњи корисници треба да суфинансирају пројекте у износу од најмање 10% за оправдане трошкове. Такође, значајни износи суфинансирања су договорени код већине инфраструктурних пројеката и у случају још неких пројеката према прегледу у табели за ИПА 2011 у наставку Упутства. Исти приступ примењен је и у случају Националног програма за ИПА 2012. У случају ИПА 2013 у складу са закљученим Финансијским споразумима (од којих се један односи на централизовано, а други на децентрализовано управљање) у начелу се примењују правила о суфинансирању према којима у крајњи корисници бесповратних средстава треба да допринесу са најмање 15% прихватљивог расхода пројекта за инвестиционе пројекте, 10% за пројекте изградње институција, и најмање 5% прихватљивог расхода у случају твининга.

Уредбом Европске комисије о спровођењу ИПА II, обавезни проценти суфинансирања појединачних врста уговора се не прописују, већ се износ суфинансирања регулише посебно у сваком финансијском споразуму.

Годишњи Национални програм за прву компоненту ИПА, односно Акциони програм за ИПА II сматра се коначним од тренутка доношења одговарајуће Одлуке Европске комисије. Правни основ за реализацију годишњег Националног програма, односно за спровођење конкретних пројеката који га чине, ствара се потписивањем годишњих Финансијских споразума за ИПА/ИПА II.⁷

Неопходно је нагласити да иста правила важе за временски оквир и прихватљивост трошкова за ЕУ фондове и национално суфинансирање.

⁴Практични водич за процедуре уговарања код спровођења програма ЕУ ван њене територије, 2014, <http://ec.europa.eu/europeaid/prag/document.do>

⁵Уредба ЕК Бр. 718/2007, измењена и допуњена Уредбом ЕК Бр. 80/2010, као и Уредбом ЕК Бр.484/2013, од 24. маја 2013. године

⁶У периоду пре усвајања Уредбе ЕК Бр. 80/2010 од 28. јануара 2010. године за пројекте који се односе на инвестиције било је потребно издвојити 25% националног суфинансирања.

⁷Годишњи Финансијски споразум потписују представник ЕУ и Национални ИПА координатор за Републику Србију.

Временски оквир планирања и реализације активности које се суфинансирају националним средствима у оквиру пројеката финансираних ЕУ фондовима

У тренутку дефинисања пројектних активности у пројекту, и нарочито у моменту планирања финансијских средстава намењених за национално суфинансирање пројеката који се финансирају ИПА средствима, потребно је поштовати следећа правила:

- Активности које се суфинансирају у оквиру пројекта/секторског програма/акционог документа дефинишу се у предлозима пројеката/секторских програма/акционих докумената који чине годишњи Национални програм;
- Средства за суфинансирање пројеката/секторских програма/акционих докумената морају се планирати у оквирима дозвољених буџетских лимита за сваког буџетског корисника;
- Имајући у виду да је реализација годишњег ИПА програма вишегодишња и да се не подудара са националном буџетском годином, потребно је пројекцијски планирати средства за финансирање активности које се суфинансирају;
- Активности које се сматрају суфинансирањем не смеју почети са реализацијом пре потписивања Финансијског споразума. У супротном, средства којима су финансиране те активности неће бити призната као део суфинансирања;
- Национално суфинансирање потребно је планирати узимајући у обзир динамику спровођења пројектних/програмских активности. Код паралелног модела суфинансирања, приликом планирања средстава за обавезе (уговоре) које се спроводе кроз више година, потребно је узети у обзир применљива правила у складу са важећим домаћим прописима.
- Приликом планирања динамике уговарања тј. плаћања оних активности које се суфинансирају јавним средствима, односно приликом предвиђања средстава која су потребна за суфинансирање активности пројекта/секторског програма/акционог документа потребно је водити рачуна о редоследу активности наведеном у пројекту, секторском програму односно у акционом документу (Project fiche и Sector fiche и Action Document)⁸;
- У зависности од тога који рок је предвиђен конкретним Финансијским споразумом, уговори за спровођење свих пројеката/секторских програма/акционих докумената се морају **закључити** најкасније у року од **две или три године од** дана потписивања Финансијског споразума, у року од **две или три године** од дана закључивања појединачног уговора - уговорне обавезе се морају **извршити**, а **исплата** средстава за њихову реализацију се мора завршити најкасније **годину** дана од последњег дана утврђеног за извршење конкретног уговора, осим ако другачије није дефинисано у Финансијском споразуму⁹;

⁸Неопходно је водити рачуна о редоследу активности у случајевима када једна пројектна активност представља предуслов за реализацију друге пројектне активности, нпр. набавка услуга техничке помоћи за израду техничке спецификације мора да претходи набавци предметне опреме. У наведеном случају, уколико се уговор набавке услуга техничке помоћи финансира из средстава ИПА, а уговор о набавци опреме финансира из јавних средстава као суфинансирање, неопходно је да јавна средства потребна за реализацију уговора о набавци опреме, буду доступна након што је техничка спецификација израђена. Имајући у виду да поступак набавке услуга по ПРАГ правилима захтева у просеку 6 месеци, а време за реализацију конкретне услуге захтева додатни временски период, неопходно је у том смислу планирати средства за суфинансирање у одговарајућем временском периоду.

⁹ У посебним и оправданим случајевима, ЕК може продужити иницијално уговорене рокове.

- Имајући у виду карактер међународне обавезе обезбеђивања суфинансирања за пројекте/(акционе) програме који се финансирају из ИПА, временски оквир обезбеђивања суфинансирања може бити предмет накнадних консултација између институција Републике Србије и ЕК у оправданим случајевима.
- ЕК мора бити упозната са током спровођења дела пројектних/програмских активности које се суфинансирају из националних средстава;

Правила о оправданости трошкова

Правила о оправданости трошкова који се могу исплаћивати из средстава ИПА односе се и на национална средства. С тим у вези, надлежне институције морају да буду упознате са члановима 34. и 66. Уредбе о спровођењу ИПА приликом планирања и спровођења активности утврђених у пројектима.

У складу са чланом 34. Уредбе, следећи трошкови нису подобни:

- (а) порези, укључујући и порез на додату вредност;
- (б) царинске и увозне дажбине, или неке друге дажбине;
- (в) куповина, издавање или најам земљишта и постојећих објеката;
- (г) новчане казне, финансијски пенали и трошкови судског поступка;
- (д) трошкови пословања¹⁰;
- (ђ) половна опрема;
- (е) банкарски трошкови, трошкови гаранција и слични трошкови;
- (ж) трошкови конверзије, трошкови и губици у конверзији повезани са било којим посебним рачунима компоненте у еврима, као и други чисто финансијски трошкови;
- (з) допринос у природи¹¹.

Трошкови који се финансирају по овој уредби не подлежу никаквом другом финансирању из буџета Заједнице.

У складу са чланом 66. Уредбе трошкови у првој ИПА компоненти су подобни ако су настали пошто су набавке, уговори и донације потписани, изузев у случајевима који су изричито предвиђени Уредбом (ЕЗ, Еуроатом) бр. 1605/2002.

Поред правила која су утврђена чланом 34(3), следећи трошкови нису подобни:

- (а) било какви трошкови лизинга;
- (б) трошкови амортизације.

¹⁰Трошкови пословања укључују накнаде експерата, плате, и опште трошкове који се односе на специфичан пројекат. Општи трошкови укључују закуп просторија, услуге и слично.

¹¹Доприноси у природи су не-новчани доприноси пројекту, најчешће донирана средства или услуге, која су нужна за реализацију пројекта и која би се у супротном морала набавити како би пројекат могао са се реализовати. Доприноси у природи укључују канцеларијски простор, накнаде запослених, плате, и опште трошкови. Било какав допринос у природи попут, куповине земљишта, некретнина, опреме, сировина или неплаћени рад не представљају реалан трошак и из тог разлога нису оправдани трошкови.

Одступањем од члана 34(3), од случаја до случаја ће се доносити одлуке о томе да ли су следећи трошкови подобни:

(а) трошкови пословања, укључујући и трошкове најма, који се искључиво односе на период суфинансирања делатности;

(б) порез на додату вредност, ако су испуњени следећи услови:

(i) ако повраћај пореза на додату вредност није могућ ни на који начин;

(ii) ако је утврђено да њих сноси крајњи корисник, и

(ii) ако су они јасно назначени у предлогу пројекта;

(в) трошкови банкарских гаранција или сличних гаранција које подноси корисник гранта,

(г) куповина земљишта и постојећих зграда, када је то оправдано природом посла.

У случајевима где је неопходно финансирати трошкове у оквиру пројеката који нису подобни по правилима ЕУ, трошкови ће бити плаћани из националних средстава, али неће бити приказивани као национално суфинансирање.

Када је реч о новој финансијској перспективи 2014-2020, правила о прихватљивости трошкова нису разложена на исти начин као у горњој уредби о спровођењу ИПА, али Уредба о спровођењу ИПА II¹², као и Заједничка правила и процедуре за спровођење инструмената ЕУ за активности ван њене територије¹³, уређују одређене елементе (попут неприхватљивости пореза, такси и дажбина сличне природе) и упућују на даљу разраду правила о прихватљивости кроз Оквирни споразум, те појединачне Финансијске споразуме.

Оквирни споразум као неприхватљиве дефинише следеће врсте трошкова:

а) набавка земљишта и постојећих објеката, осим уколико је то оправдано природом акција предвиђених у финансијској одлуци;

б) други трошкови који су предвиђени као неприхватљиви у складу са Секторским споразумима или Финансијским споразумима.

Такође, Оквирни споразум као неприхватљиве дефинише трошкове пореза, царинских дажбина или других трошкова који имају истоветно дејство.

Приликом планирања средстава за суфинансирање, надлежне институције треба да у предлогу својих финансијских планова урачунају и трошкове ПДВ. Наиме, иако расходи за плаћање ПДВ нису прихватљив трошак у извештавању ка Европској комисији, средства из буџета Републике која се троше на име суфинансирања у паралелном моделу спровођења кроз набавке које врше домаће институције, нису изузета од ПДВ.

У наставку текста табеларно је приказан преглед пројеката за ИПА године 2008-2014 код којих је на основу потписаних Финансијских споразума обавезно обезбедити национално суфинансирање у

¹² Уредба Европске комисије (ЕУ) Бр. 447/2014 од 02. маја 2014. године о посебним правилима за спровођење Уредбе (ЕУ) Бр. 231/2014 Европског парламента и Света о успостављању Инструмента претприступне помоћи (ИПА II).

¹³ Уредба (ЕУ) Бр. 236/2014 Европског парламента и Света од 11. марта 2014. године о заједничким правилима и процедурама за спровођење инструмената ЕУ за активности ван њене територије

складу са правилима **централизованог/директног** управљања (пројекти код којих је ова обавеза извршена и пројекти код којих се суфинансирање у целини обезбеђује из средстава ван републичког буџета, изостављени су из табеларног прегледа и наводе се сумарно у тексту испод табеле):

ИПА 2008

Рок за уговарање пројеката: до 1. априла 2012. године

Рок за имплементацију пројеката¹⁴: до 1. априла 2016. године

Рок за плаћање: до 1. априла 2017. године.

Област подршке	Пројекат	Укупан буџет пројекта	ИПА средства	Неопходно суфинансирање	Надлежна институција (извор суфинансирања)
Европски стандарди	Подршка увођењу децентрализованог система управљања фондовима ЕУ	3,45 милиона евра	2,45 милиона евра	1 милион евра	Министарство финансија

Код следећих пројеката обавеза суфинансирања средствима из републичког буџета је извршена у претходном периоду: Усклађивање рада Управе царина са организационом и оперативном методологијом коју примењује ЕУ; Подршка успостављању система квалитета на националном нивоу у основном и средњем образовању; Системски развој основног образовања одраслих (друга шанса); Подршка учешћу Србије у програмима Заједнице; Подршка контроли/искорењивању свињске грознице и беснила у Републици Србији, Програм подршке развоју локалне инфраструктуре.

Код следећих пројеката суфинансирање се не обезбеђује из средстава републичког буџета: Подршка избеглицама и интерно расељеним лицима; Социјална инклузија; Подршка грађанском друштву; Подршка медијима у области европских интеграција; Заштита животне средине у предузећу „Електропривреда Србије“ (ЕПС).

ИПА 2009

Рок за уговарање пројеката¹⁵: до 10. фебруара 2013. године

Рок за имплементацију пројеката¹⁶: до 10. август 2016. године

Рок за плаћање: до 10. фебруара 2016. године

¹⁴ Амандманом број 4 на Финансијски споразум за Национални програм ИПА 2008 који је закључен 8. новембра 2013. године, рок за извршење закључених уговора и споразума у оквиру овог програма продужен је за додатна 24 месеца – до 1. априла 2016. године, а рок за плаћања сходно томе – до 1. априла 2017. године.

¹⁵ Амандманом број 2 на Финансијски споразум за Национални програм ИПА 2009 који је закључен 18. јуна 2012. године, рок за уговарање пројеката обухваћених овим финансијским споразумом продужен је за годину дана – до 10. фебруара 2013. године.

¹⁶ Амандманом број 4 на Финансијски споразум за Национални програм ИПА 2009, рок за имплементацију пројеката/извршење уговора обухваћених овим финансијским споразумом продужен је на 42 месеца од истека рока за уговарање тј. до 10. августа 2016. године.

Код следећих пројеката обавеза суфинансирања средствима из републичког буџета је извршена у претходном периоду: Подршка избеглицима и интерно расељеним лицима; Заштита потрошача, Унапређење предшколског образовања у Републици Србији (ИМПРЕС).

Код следећих пројеката суфинансирање се не обезбеђује из средстава републичког буџета: Подршка цивилном друштву; Жежељев мост – Обнова инфраструктуре у Републици Србији

ИПА 2010

Рок за уговарање пројеката: до 25. маја 2013. године

Рок за имплементацију пројеката¹⁷: до 25. маја 2018. године

Рок за плаћање: до 25. маја 2017. године

Област подршке	Пројекат	Укупан буџет пројекта	ИПА средства	Неопходно кофинансирање	Надлежна институција (извор суфинансирања)
Политички захтеви	Подршка општинама у Републици Србији у припреми и спровођењу инфраструктурних пројеката (MISP 2010)	41,12 милиона евра	31,12 милиона евра	1.5,00 милиона евра; 2. 5,00 милиона евра	1. Министарство привреде 2. Министарство пољопривреде и заштите животне средине
Друштвено економски захтеви	Развој службе палијативног збрињавања у Републици Србији	4,213 милиона евра	3,613 милиона евра	0,60 милиона евра	Министарство здравља
Европски стандарди	Јачање система тржишног надзора прехранбених и непрехрамбених производа у Републици Србији	2,794 милиона евра	2,444 милиона евра	0,35 милиона евра	Министарство трговине, туризма и телекомуникација

Код следећих пројеката обавеза суфинансирања средствима из републичког буџета је извршена у претходном периоду: Подршка процесу спровођења реформе државне управе, Пројекат за спречавање прања новца и финансирања тероризма у Републици Србији; Европски програм подршке Јужној и Југозападној Србији; Рурални развој: Ефикасно управљање земљиштем, Подршка преласку на дигитално емитовање у Републици Србији.

¹⁷ Амандманом број 4 на Финансијски споразум за Национални програм ИПА 2010 који је закључен 6. марта 2014. године, рок за имплементацију пројеката/извршење уговора обухваћених овим финансијским споразумом продужен је за додатна 24 месеца, односно са три на пет година, тако да је крајњи рок за извршење свих уговора 25. мај 2018. године, а крајњи рок за плаћања сходно томе – до 25. маја 2019. године.

Код следећих пројеката суфинансирање се не обезбеђује из средстава републичког буџета: Подршка цивилном друштву; Изградња капацитета институција задужених за управљање миграцијама и реинтеграцију повратника у Републици Србији; Изградња трафо станица 400/110Кв Врање 4 и Лесковац 2.

ИПА 2011

Рок за уговарање пројеката¹⁸: до 22. јула 2014. године

Рок за имплементацију пројеката: до 22. јула 2016. године

Рок за плаћање: до 22. јула 2017. године

Област подршке	Пројекат	Укупан буџет пројекта	ИПА средства	Неопходно суфинансирање	Надлежна институција (извор суфинансирања)
Социјални развој	Подршка развоју људског капитала и истраживању	17,260 милиона евра	16,06 милиона евра	1. 0,60 милиона евра 2. 0,60 милиона	1. Министарство просвете, науке и технолошког развоја, преко Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања и Завода за унапређивање образовања и васпитања 2. Корисници грант шема

Код следећих пројеката обавеза суфинансирања средствима из републичког буџета је извршена или се сматра извршеном¹⁹ у претходном периоду: Модернизација Пореске управе, Усаглашавање са Европским статистичким системом; Подршка за учешће у програмима Заједнице, Подршка спровођењу стратегија за интерно расељена лица, избеглице и повратнике

Код следећих пројеката суфинансирање се не обезбеђује из средстава републичког буџета: Јачање владавине права у Србији; Подршка деинституционализацији и укључивању лица са менталним поремећајима и инвалидитетом у друштво; Социо-економски развој дунавске регије; Изградња постројења за прераду отпадних вода; Инвестициони програм за општине у области животне средине

ИПА 2012

Рок за уговарање пројеката: до 20. децембра 2015. године

¹⁸Амандманом број 1 на Финансијски споразум за Национални програм ИПА 2011 који је закључен 19. јула 2013. године, рок за уговарање пројеката обухваћених овим финансијским споразумом продужен је за годину дана – до 22. јула 2014. године, а рок за имплементацију пројеката сходно се помера – до 22. јула 2016. године.

¹⁹ Код пројекта за модернизацију Пореске управе, током 2014. године у процедури имплементације и у складу са одлуком Делегације ЕУ у Републици Србији, отказана је једна од компонети (трећа компонента) у оквиру пројекта. У том смислу, не очекује се даље суфинансирање код овог пројекта у оквиру Националног програма за ИПА 2011.

Рок за имплементацију пројеката: до 20. децембра 2017. године

Рок за плаћање: до 20. децембра 2018. године

Област подршке	Пројекат/Секторс-ки програм	Укупан буџет пројекта	ИПА средства	Неопходно суфинансирање	Надлежна институција (извор суфинансирања)
Социјални развој	Секторски програм: Социјални развој	28,20 милиона евра	24,10 милиона евра	1.3,6 милиона евра 2.0,5 милиона евра	1. Министарство за рад, запошљавање борачка и социјална питања, које трансферише средства Националној служби за запошљавање за активне мере запошљавања 2. Корисници грант шема (јединице локалне самоуправе и сл.)
Животна средина, климатске промене и енергетика	Секторски програм: Јачање система за заштиту животне средине и за климатске промене ²⁰	37,73 милиона евра	32,25 милиона евра	1. 3,2 милиона евра 2. 0,7 3. 1,58 милиона евра	1. Министарство пољопривреде и заштите животне средине 2. Суфинансирање са нивоа локалних самоуправа код којих се реализују пројекти

²⁰ Амандманом број 1 на Финансијски споразум за ИПА 2012 од 3. јула 2014. године, контрибуција ЕУ умањена је са 55.150.000 евра на 32.250.000 евра, будући да је констатовано да уговори који су иницијално предвиђени за успостављање регионалног центра за управљање отпадом „Каленић“, као и за филтерско постројење на блоку А3 Термоелектране Никола Тесла нису спремни за реализацију у пуном обиму у очекиваном року. У том смислу, будући да је контрибуција из ИПА у потпуности отказана за успостављање регионалног центра за управљање отпадом „Каленић“, требало је да Амандманом буду из пројектног документа/секторског програма и из збира средстава - уклоњени и засебни уговори који су предвиђали искључиво национално суфинансирање за ову намену. Међутим то није учињено и са Делегацијом ЕУ је договорено да ће бити сходно кориговано званичном модификацијом секторског програма и/или кроз први наредни Амандман на Национални програм ИПА 2012. У том смислу, износи презентовани у овој инструкцији већ су прилагођени измењеној ситуацији која ће накнадно бити и формализована са Делегацијом ЕУ.. Такође, од уговора који су овим амандманом отказани, односно код којих је вредност контрибуције ЕУ умањена, и уговор који се односи на *Побољшање квалитета ваздуха кроз смањење емисија пепела из термо-електрана* захтева национално суфинансирање које обезбеђује ЈП Електропривреда Србије. При томе, како и средства за суфинансирање у овом случају треба да прате сразмерно смањење обима пројектних активности и смањење контрибуције ЕУ, од ЈП Електропривреда Србије очекује се да обезбеди суфинансирање које се процењује на износ од 1.580.000 евра, уместо иницијално процењеног износа од 3.800.000 евра, што ће такође бити кориговано званичном модификацијом секторског програма и/или кроз први наредни Амандман на Национални програм ИПА 2012.

Област подршке	Пројекат/Секторс-ки програм	Укупан буџет пројекта	ИПА средства	Неопходно суфинансирање	Надлежна институција (извор суфинансирања)
					(Суботица) 3. Јавно предузеће Електорпривреда Србије
Пољопривреда и рурални развој	Секторски програм: Подршка пољопривреди и руралном развоју ²¹	15,60 милиона евра	14,60 милиона евра	1,50 милиона евра	Министарство пољопривреде и заштите животне средине/Управа за аграрна плаћања

Код следећих пројеката обавеза суфинансирања средствима из републичког буџета је извршена у претходном периоду: Подршка за учешће у Програмима ЕУ, Реформа полиције и управљање миграцијама, Подршка за унапређење животних услова присилних миграната и за затварање колективних центара.

Код следећих пројеката/секторских програма суфинансирање се не обезбеђује из средстава републичког буџета: Подршка систему владавине права у Републици Србији; Секторски програм: Подршка реформи државне управе; Подршка развоју малих и средњих предузећа; Јачање медијских слобода.

ИПА 2013 – преглед пројеката са суфинансирањем који се спроводе у режиму централизованог управљања

Рок за закључење уговора о доприносу у оквиру заједничког управљања: до 31. децембра 2014. године

Рок за оперативно извршење: 6 година рачунајући од датума закључења конкретног уговора о доприносу у оквиру заједничког управљања

Крајњи рок за извршење: 10 година рачунајући од датума закључења конкретног уговора о доприносу у оквиру заједничког управљања

ИПА 2013 преглед суфинансирања операција по пројектима/секторским програмима за централизовано управљање					
Област подршке	Пројекат/ Секторски програм	Појединачни уговор/операција који се спроводе централизовано	ИПА средства за појединачни уговор/операцију који се спроводе централизовано	Неопходно суфинансирање уговора/операције	Надлежна институција (извор суфинансирања)

²¹ Услед отказивања средстава ЕУ у оквиру мере 2.1 секторског програма Подршка пољопривреди и руралном развоју, средства националног суфинансирања неће бити обезбеђивана кроз буџет Републике Србије за 2017. годину.

ИПА 2013 преглед суфинансирања операција по пројектима/секторским програмима за централизовано управљање					
Област подршке	Пројекат/ Секторски програм	Појединачни уговор/операција који се спроводе централизовано	ИПА средства за појединачни уговор/операцију који се спроводе централизовано	Неопходно суфинансирање уговора/операције	Надлежна институција (извор суфинансирања)
Развој приватног сектора	Пројекат: Европско партнерство са општинама – Европски ПРОГРЕС	Уговор 1.1.: уговор о доприносу са UNOPS	12,6 милиона евра	1. 2.85 милиона евра 2. 1,15 милиона евра	1. средства билатералних донатора и/или надлежних националних институција ²² 2. Корисници грант шема (јединице локалне самоуправе и сл.)
Животна средина, климатске промене и енергетика	Секторски програм: Енергетика	Операција 2.1.1: уговор о доприносу са Европском банком за обнову и развој	14,269 милиона евра	1. 7,3 милиона евра 2. 44,440,230 евра	1. Министарство енергетике, развоја и заштите животне средине 2. Кредит Европске банке за обнову и развој
<p>Код секторског програма Енергетика, за део који се спроводи по централизованом управљању и који се односи на изградњу гасне интерконекције Ниш - Софија, током 2014. године Европска комисија обавестила је националну администрацију да ће ИПА контрибуција бити отказана због неиспуњавања предуслова за покретање имплементације у предвиђеним роковима. Ово саопштење дато је и на Заједничком одбору за праћење ИПА, а одлука ЕК биће накнадно формализована одговарајућим Амандманом на Национални програм за ИПА 2013. У том смислу, средства за суфинансирање на име овог дела секторског програма Енергетика из ИПА 2013 код корисника Министарство рударства и енергетике не треба планирати у 2017. и наредним годинама.</p>					

²² Очекује се да суфинансирање за ову операцију у 2017. години неће бити потребно. Уколико се након договора са донаторима испостави да је неопходно суфинансирање и из буџета Републике Србије, износи и надлежности за суфинансирање биће накнадно утврђени и формализовани.

ИПА 2014 – преглед акционих докумената са суфинансирањем који се спроводе у режиму директног управљања²³

Коначни датум за закључивање уговора о набавци и бесповратним средствима: 01. јул 2018

Коначни датум за оперативно спровођење: 01. јул 2021

ИПА 2014 преглед суфинансирања операција по пројектима/секторским програмима за централизовано управљање					
Сектор	Акциони документ	Укупан буџет	ИПА средства за	Неопходно суфинансирање	Надлежна институција (извор суфинансирања)
Образовање, запошљавање и социјална политика	Еразмус + агенција	4,5 милиона евра	3,5 милиона евра	1 милион евра	Министарство просвете, науке и технолошког развоја
Демократија и владавина права	Сектор унутрашњих послова/ Компонента 2 / Резултати 3 и 4	6 милиона евра	5,65 милиона евра	1. 0,175 милиона евра 2. 0,175 милиона евра	1. Комесаријат за избеглице и миграције 2. Канцеларија за Косово и Метохију

Пројекти и секторски програми/акциони документи, или делови истих, који се спроводе у режиму централизованог/директног управљања а не захтевају суфинансирање, биће такође презентовани у делу одговарајућег члана Закона о буџету.

ИНСТРУКЦИЈА КОЈА СЕ ОДНОСИ НА ДРУГУ КОМПОНЕНТУ ИПА – ПРЕКОГРАНИЧНА САРАДЊА

Имајући у виду специфичност спровођења активности у оквиру програма прекограничне и транснационалне сарадње, осим износа за суфинансирање, неопходно је планирати средства за предфинансирање²⁴ активности у пројектима које спроводе партнери из Србије. Предфинансирање се односи на потребан износ средстава који треба обезбедити у буџету Републике Србије, а која би

²³ Дана 30.06. 2015. године, потписан је финансијски споразум између Европске комисије и Републике Србије који се односи на помоћ Европске комисије у санирању последица природне катарстрофе поплава које су током маја 2014 године погодиле Републику Србију, а који се третира одвојено од два финансијска споразума кроз које ће бити реализован Национални програм ИПА 2012. Поменути споразум у укупној вредности од 62 милиона евра не прописује обезбеђивање националног суфинансирања у виду контрибуције појединим мерама и уговорима. Имајући у виду су да активности које ће бити финансиране од стране Европске комисије условљене припремним радњама које је потребно да институције Републике Србије спроведу пре почетка поменутих активности, потребно је благовремено планирати одговарајућа средства за оперативне трошкове у оквиру финансијских планова ових институција.

²⁴ Предфинансирање је потребан износ средстава за спровођење ИПА пројеката у оквиру програма прекограничне и транснационалне сарадње који се обезбеђује буџетом Републике Србије. Износ за предфинансирање се враћа након рефундације одобрених трошкова у оквиру финалног извештаја пројеката.

била употребљена за правовремено и квалитетно спровођење активности. Та средства би била враћана у буџет Републике Србије након прихватања финансијских извештаја пројеката и повраћаја средстава од стране Уговорног тела. Динамика повраћаја средстава се разликује од планирања средстава за текућу буџетску годину, тако да средства за предфинансирање планирана за 2017. годину могу бити враћена у буџет у периоду 2018-2021. године.

За програме прекограничне и транснационалне сарадње у којима учествује Република Србија, Влада Републике Србије је у обавези да обезбеди суфинансирање и предфинансирање за Приоритетну осу „Техничка помоћ“. Приоритетна оса „Техничка помоћ“ износи 10% од укупно прихватљивих трошкова Програма за програме прекограничне сарадње односно 6% али не мање од 1,5 милиона евра за програме транснационалне сарадње. Средства обезбеђена буџетом Републике Србије за приоритетну осу „Техничка помоћ“ треба да обезбеде несметан и континуиран рад програмских тела у процесу припреме, спровођења, оцењивања и затварања програма прекограничне и транснационалне сарадње.

Поред суфинансирања и предфинансирања за компоненту техничке помоћи која се обезбеђује у буџету Републике Србије кроз финансијски план Канцеларије за европске интеграције, потребно је обезбедити и средства за суфинансирање и предфинансирање активности у оквиру одобрених пројеката у програмима прекограничне и транснационалне сарадње у којима учествује Република Србија а које спроводе директни буџетски корисници у датој буџетској години и исказују у оквиру лимита у предлогу финансијског плана.

Главне области подршке у оквиру програма прекограничне и транснационалне сарадње дефинисане су у Оперативним програмима и реализују се кроз додељивање средстава пројектима на јавним конкурсима објављеним у оквиру сваког од Програма прекограничне и транснационалне сарадње у којима учествује Република Србија.

У оквиру програмског периода 2007 – 2013, Република Србија учествује у осам програма прекограничне и транснационалне сарадње:

1. ИПА програм прекограничне сарадње Мађарска – Србија
2. ИПА програм прекограничне сарадње Румунија – Србија
3. ИПА програм прекограничне сарадње Бугарска – Србија
4. Транснационални ЕРДФ програм „Југоисточна Европа“
5. Јадрански програм
6. ИПА програм прекограничне сарадње Хрватска – Србија
7. ИПА програм прекограничне сарадње Србија – Босна и Херцеговина
8. ИПА програм прекограничне сарадње Србија – Црна Гора

Јавни конкурси обухватају једну или више годишњих финансијских алокација Програма, док вредности пројеката варирају од минималних 50.000 евра тражене донације до више милиона евра у зависности од лимита који је дефинисан одређеним јавним конкурсом.

Постоје три модела управљања Програмима прекограничне и транснационалне сарадње:

1. Централизован модел управљања (када је уговорно тело Делегација ЕУ за партнере из Србије и спроводиће се у ИПА програмима прекограничне сарадње Хрватска – Србија,

Србија – Босна и Херцеговина и Србија – Црна Гора за конкурсе за прикупљање предлога пројеката који се спроводи у оквиру ИПА 2007-2013 и то за ИПА средства обезбеђена Републици Србији за 2012. и 2013. годину

2. Децентрализован модел управљања (када је уговорно тело Министарство финансија Републике Србије и спроводиће се у програмима прекограничне сарадње са Босном и Херцеговином и Црном Гором у оквиру ИПА 2014-2020. године. За уговарање и финансирање се користе правила набавки за спољну помоћ ЕУ (ПРАГ правила) и након потписивања уговора о донацији, партнер који спроводи пројекат авансно добија 80% од тражених ИПА средстава за прву годину спровођења пројекта. Поред наведених програма прекограничне сарадње у припреми је и програм прекограничне сарадње са Македонијом. Очекује се одобрење овог програма до краја 2016. године.
3. Модел заједничког управљања - када је **уговорно тело** институција из земље чланице (најчешће Управљачко тело програма) која потписује уговор о донацији само са назначеним **водећим** партнером. Водeћи партнер је партнерска институција која координише спровођење пројекта у програмима прекограничне сарадње и може бити из било које земље учеснице, осим у транснационалном програму Дунав где је водeћи партнер организација из земље чланице ЕУ. Водeћи партнер са осталим партнерима потписује Партнерски споразум у коме су дефинисана тражена и укупна средства сваког од партнера. На основу тих докумената Уговорно тело уплаћује аванс водeћем партнеру у максималном износу од 25% од тражених средстава (износ аванса зависи од Програма). У транснационалним програмима нема авансне уплате партнерима. Партнери из Републике Србије су у обавези да потроше средства одобрена пројектом и тек након плаћања могу да траже повраћај средстава од Уговорног тела умањена за аванс који су добили.

Суфинансирање у минималном износу од 15% од укупне вредности пројекта је обавезно за све пројекте без обзира у ком управљачком моделу Програма се спроводе.

Буџет Републике Србије обезбеђује обавезно суфинансирање Републике Србије за припадајући део Приоритетне осе „Техничка помоћ“ у свим програмима прекограничне и транснационалне сарадње у којима учествује Република Србија, као и предфинансирање активности према одобреним плановима или пројектима у Приоритетној осе „Техничка помоћ“.

За спровођење пројеката у осталим Приоритетним осама програма прекограничне и транснационалне сарадње, а у којима учествују директни буџетски корисници, у оквиру раздела директних буџетских корисника планирају се средства суфинансирања и предфинансирања усклађена са одобреним буџетима пројеката.

Приоритетна оса „Техничка помоћ“ је 10 % укупне вредности програма односно 6% од расположивих ИПА средстава у транснационалним програмима, али не мање од 1,5 милиона евра (ЕУ допринос од 85% и суфинансирање од 15%), тако да је укупан износ техничке помоћи као и износ обавезног суфинансирања ове компоненте унапред познат.

ПРОГРАМСКИ ПЕРИОД 2014-2020. ГОДИНА

Европска комисија је у 2014. Години одобрила програме прекограничне сарадње са Босном и Херцеговином и са Црном Гором, док су програми прекограничне сарадње са Бугарском, Хрватском, Румунијом и транснационални програм Дунав одобрени током 2015. године. Предвиђа се да ће Јадранско – Јонски транснационални програм и програм прекограничне сарадње са Мађарском бити одобрени до краја 2015. године. Активности у оквиру спровођења одобрених програма прекограничне и транснационалне сарадње за период 2014-2020. Година се спроводе и током 2015. Године. С тим у вези су средства суфинансирања и предфинансирања за Приоритетну осу „Техничка помоћ“ за све програме прекограничне и транснационалне сарадње у којима учествује Република Србија познате и за планирају се у оквиру раздела Канцеларије за европске интеграције у наредном периоду:

Одобрени ЕУ доприноси програмима прекограничне и транснационалне сарадње за период 2014-2020. година у еврима:

Програм	ЕУ допринос програму	ИПА (пројектована алокација за Србију)	Средства суфинансирања	Суфинансирање техничке помоћи – обавеза Републике Србије
ИПА програм прекограничне сарадње Бугарска - Србија 2014-2020	28.986.914,00	14.493.457,00	2.557.668,88	255.766,89
ИПА програм прекограничне сарадње Румунија - Србија 2014-2020	74.906.248,00	37.453.124,00	6.609.374,82	660.937,48
ИПА програм прекограничне сарадње Мађарска-Србија 2014-2020	65.124.000,00	32.562.000,00	5.746.235,29	574.623,53
ИПА програм прекограничне сарадње Хрватска-	34.293.188,00	17.146.594,00	3.025.869,53	302.586,95

Србија 2014-2020				
ИПА програм прекограничне сарадње Србија - Босна и Херцеговина 2014-2020*	14.000.000,00	7.000.000,00	1.111.764,71	
ИПА програм прекограничне сарадње Србија - Црна Гора 2014-2020*	8.400.000,00	4.200.000,00	667.058,82	
Транснационалн и програм Дунав	19.829.192,00	12.095.807,12	2.134.554,20	213.455,42
Јадранско Јонски трансационалн и програм	15.688.887,00	3.922.221,75	692.156,78	69.215,68
ИПА програм прекограничне сарадње Србија – Македонија**	4.000.000	2.000.000	317.647,06	

Износи исказни у еврима у последњој колони односе се на обавезе Републике Србије (обавезно суфинансирање Приоритетне осе „Техничка помоћ“) за цео период трајања програма. Средства се планирају у складу са годишњим алокацијама буџета програма. За програме са Босном и Херцеговином, са Црном Гором и са Македонијом суфинансирање техничке помоћи није неопходно, али је потребно планирати средства предфинансирања. Како су расположива средства изузетно мала, потребно је планирати и додатна средства која ће омогућити несметано спровођење активности планираних у оквиру пројеката техничке помоћи. Такође је потребно нагласити да се приоритетна оса у оквиру перспективе 2014-2020 за програме прекограничне сарадње са Босном и Херцеговином и са Црном Гором планира као јединствени пројекат. На основу планираних активности у Приоритетној оси „Техничка помоћ“ у оквиру свих програма прекограничне и трансационалне сарадње у којима учествује Република Србија процењено је да ће бити потребно обезбедити средства за суфинансирање и предфинансирање активности Приоритетне осе „Техничка помоћ“ следећом динамиком:

Програм	2017	2018	2019	Укупно за период 2017-2019
Интеррег ИПА програм прекограничне сарадње Бугарска - Србија 2014-2020	60.751,00 евра 7.472.373 динара	49.026,05 евра 6.030.204,00 динара	50.006,57 евра 6.150.808,91 динара	159.783,62 евра 19.653.385,26 динара
Интеррег ИПА програм прекограничне сарадње Румунија - Србија 2014-2020	156.989,10 евра 18.995.681,00 динара	126.690,21 евра 15.582.895,83 динара	129.224,03 евра 15.894.555,69 динара	412.903,34 евра 50.787.110,82 динара
Интеррег ИПА програм прекограничне сарадње Мађарска-Србија 2014-2020	136.487,38 евра 16.787.948,03 динара	110.145,33 евра 13.547.876,24 динара	112.348,24 евра 13.818.832,94 динара	358.980,95 евра 44.154.657,21 динара
Интеррег ИПА програм прекограничне сарадње Хрватска-Србија 2014-2020	71.871,95 евра 8.840.245,87 динара	58.000,66 евра 7.134.081,04 динара	59.159,00 евра 7.276.557,00 динара	189.031,61 евра 23.250.881,91 динара
Интеррег ИПА програм прекограничне сарадње Србија - Босна и Херцеговина 2014-2020 и Интеррег ИПА програм	757.500,00 динара као средства предфинансирања и додатног суфинансирања пројекта техничке	1.152.500,00 динара као средства предфинансирања и додатног суфинансирања пројекта	1.057.500,00 динара као средства предфинансирања и додатног суфинансирања пројекта техничке	2.967.500,00 динара као средства предфинансирања и додатног суфинансирања пројекта техничке

прекограничне сарадње Србија - Црна Гора 2014-2020	помоћи	техничке помоћи	помоћи	помоћи
ИПА програм прекограничне сарадње Србија – Македонија 2016-2020**	490.000,00 динара као средства предфинансирања и додатног суфинансирања пројекта техничке помоћи	320.000,00 динара као средства предфинансирања и додатног суфинансирања пројекта техничке помоћи	320.000,00 динара као средства предфинансирања и додатног суфинансирања пројекта техничке помоћи	1.130.000,00 динара као средства предфинансирања и додатног суфинансирања пројекта техничке помоћи
Интеррег Транснационални програм Дунав	40.000 евра 4.920.000 динара	40.000 евра 4.920.000 динара	40.000 евра 4.920.000 динара	120.000 евра 14.760.000 динара
Интеррег Јадранско Јонски транснационални програм	20.000 евра 2.460.000,00 динара	20.000 евра 2.460.000,00 динара	20.000 евра 2.460.000,00 динара	60.000 евра 7.380.000,00 динара

У оквиру јавних конкурса за прикупљање предлога пројеката за програме прекограничне и транснационалне сарадње за период 2014-2020, познати су резултати конкурса у оквиру програма са Бугарском, стратешког позива са Румунијом и у оквиру транснационалног програма Дунав. Пројекти директних буџетских корисника који су одобрени у оквиру ових јавних конкурса су:

Програм	Институција и пројекат	2017	2018	2019	Укупно за период 2017-2019
Интеррег ИПА програм прекограничне сарадње Бугарска - Србија 2014-	Министарство унутрашњих послова Унапређење капацитета за управљање ризицима у случају	78.415,53 евра	65.016,32 евра		143.431,85 евра
		9.645.110,70 динара	7.797.007,59 динара		17.642.117,55 динара

2020	великих шумских пожара у прекограничној области – координација, обука, мониторинг, иновативне методе и опремање				
Интеррег ИПА програм прекограничне сарадње Бугарска - Србија 2014-2020	Министарство унутрашњих послова	89.912,16 евра	72.526,24 евра		162.438,40 евра
	Заједничке интервенције у ванредним ситуацијама у пограничном региону Србије и Бугарске	11.059.195,58 динара	8.920.727,72 динара		19.979.923,20 динара
Транснационалн и програм Дунав 2014-2020	Републички хидрометеоролошки завод	23.300,00 евра	23.300,00 евра	24.000,00 евра	70.000,00 евра
	DRiDanube	2.865.900 динара	2.865.900 динара	2.952.000 динара	8.610.000 динара
Транснационалн и програм Дунав 2014-2020	Министарство културе, Републички институт за заштиту споменика културе	18.000 евра	18.000 евра	19.000 евра	55.000 евра
	ART NOUVEAU	2.214.000 динара	2.214.000 динара	2.337.000 динара	6.765.000 динара
Транснационалн и програм Дунав 2014-2020	Републички завод за статистику	35.000 евра	35.000 евра	35.203,50 евра	105.203,50 евра
	YOUMIG	4.305.000 динара	4.305.000 динара	4.330.030,5 динара	12.240.030,5 динара

Транснационалн и програм Дунав 2014-2020	Завод за унапређење образовања и васпитања Learning by Doing	27.039 евра 3.325.797 динара	27.039 евра 3.325.797 динара	27.039 евра 3.325.797 динара	81.117 евра 9.977.391 динара
Транснационалн и програм Дунав 2014-2020	Дирекција за пловне путеве Пловпут DanubeSediment	21.300 евра 2.619.900 динара	21.300 евра 2.619.900 динара	21.359 евра 2.627.157 динара	63.959 евра 7.866.957 динара
Транснационалн и програм Дунав 2014-2020	Дирекција за пловне путеве Пловпут Danube STREAM	64.500 евра 7.933.500 динара	64.500 евра 7.933.500 динара	64.580 евра 7.943.340 динара	193.580 евра 23.810.340 динара
Транснационалн и програм Дунав 2014-2020	Министарство образовања, науке и технолошког развоја ResInfra@DR	33.000 евра 4.059.000 динара	70.000 евра 8.610.000 динара	21.868,90 евра 2.689.874,70 динара	124.868,90 евра 15.358.874,70 динара

У оквиру јавних конкурса за прикупљање предлога пројеката у програмима прекограничне сарадње са Хрватском, Мађарском, Румунијом и у оквиру транснационалног програма Адрион је у току оцењивање предлога пројеката које ће бити завршено пре краја 2016. Године. Напомена да ће се у план буџета за 2017. Годину уврстити и пројекти које спроводе директни буџетски корисници а чија је евалуација још у току.

ПРОГРАМСКИ ПЕРИОД 2007-2013. ГОДИНА

Средства за суфинансирање и предфинансирање пројеката у којима учествују директни буџетски корисници могу бити позната након одобрења листе пројеката који су предложени за финансирање. Како се програми прекограничне и транснационалне сарадње спроводе кроз објављивање конкурса за достављање предлога пројеката, листа пројеката предложених за финансирање је позната након затварања конкурса и завршеног процеса оцењивања предлога пројеката. У оквиру програма прекограничне сарадње са Бугарском, Мађарском, Румунијом, Јадранском програму и транснационалном програму Југоисточна Европа који се финансирају из ИПА 2007-2013 неће бити објављивања јавних конкурса. Пројекти одобрени за финансирање завршавају се током 2015. и 2016. године.

Програми прекограничне сарадње са Хрватском, Босном и Херцеговином и Црном Гором су током 2015. године објавили конкурсе за прикупљање предлога пројеката из средстава одобрених за 2012. и 2013. годину Уговори о спровођењу ових пројеката су потписани током 2016. године. Такође су у току и завршне активности буџета техничке помоћи програма прекограничне сарадње са Босном и Херцеговином и са Црном Гором. У том смислу биће потребно у оквиру буџета Републике Србије планирати и следеће пројекте:

Програм	Институција и пројекат	2017	2018	2019	Укупно за период 2017-2019
ИПА програм прекограничне сарадње Србија – Босна и Херцеговина 2007-2013	Канцеларија за европске интеграције	15.926,42 евра			15.926,42 евра
	Пројекат техничке помоћи	1.958.950 динара			1.958.950 динара
ИПА програм прекограничне сарадње Србија – Црна Гора	Канцеларија за европске интеграције	4.553 евра	41.463 евра		46.016 евра
	Пројекат техничке помоћи	560.000 динара	5.100.000 динара		5.660.000 динара
ИПА програм прекограничне сарадње Србија – Босна и Херцеговина 2007-2013	Министарство унутрашњих послова	25.000 евра	33.545 евра		58.545 евра
	Јачање капацитета регионалних центара за обуку и пружање помоћи у ванредним ситуацијама „Water Air Reaction Network WARN-NET”	3.075.000 динара	4.126.035 динара		7.201.035 динара

У оквиру програма са Хрватском и Босном и Херцеговином из неутрошених средстава из претходних позива одобрен је по један стратешки пројекат у којима су партнери директни буџетски корисници, који су завршени али ће плаћања бити током 207. Године. Ова средства су

планирана буџетом за 2016. Годину али због трајања процедура јавних набавки, неће бити извршена плаћања:

Пројекат и корисник пројекта надлежан да обезбеди суфинансирање	Укупна вредност у еврима за цео период		Процена реализације средстава ЕУ у 2015. години		Средства суфинансирање у 2015. години у динарима
	Средства ЕУ	Средства за суфинансирање	У еврима	У динарима	
Програм прекограничне сарадње Србија - Босна и Херцеговина „Заједничке активности на праћењу и сузбијању шумских пожара у Западној Србији“ Корисници: 1. Министарство пољопривреде и заштите животне средине 2. Министарство унутрашњих послова					Министарство унутрашњих послова: 5.241.149 динара (суфинансирање)
Програм прекограничне сарадње Хрватска - Србија „УХО“ – „Јачање капацитета српских и хрватских власти одговорних за управљање неексплодираним убојитим средствима					

и минама“					
Корисници:					Министарство унутрашњих послова
1. Министарство унутрашњих послова					18.890.000 динара (суфинансирање)
2. Центар за разминирање					

Буџетски корисници расходе и/или издатке планирају у оквиру шифре пројеката/секторског програма за које је специфично финансирање из два извора: извор 56 - финансијска помоћ ЕУ (за део који се финансира из финансијске помоћи ЕУ), односно извор 05 за програмски период 2007-2013 и извор 01 – општи приход буџета (за део којим се финансира национално учешће – суфинансирање и предфинансирање), па је потребно испланирати укупне износе прихода и расхода и/или издатака из оба извора.

Правила о оправданости трошкова наведена у делу I ове Инструкције важе и за трошкове у оквиру програма прекограничне и транснационалне сарадње. У случајевима где је неопходно финансирати трошкове у оквиру пројеката који нису подобни по правилима ЕУ, трошкови ће бити плаћани из националних средстава, али неће бити приказивани као национално суфинансирање.

Специфичност програма прекограничне и транснационалне сарадње је и у моделу управљања и у начину планирање средстава.

У складу са Оквирним споразумом Република Србија мора да обезбеди средства за надокнаду нерегуларно утрошених средстава (као последицу утврђене неправилности), у случају када није могуће наплатити настале дугове од партнера који спроводе пројекте, а у складу са наведеним потребно је планирати и расходе и/или издатке на име покрића надокнаде нерегуларно утрошених средстава (покриће се подразумева за део који је финансиран из финансијске помоћи ЕУ и за део који је финансиран из националног учешћа- суфинансирања). Износ на име покрића надокнаде нерегуларно утрошених средстава се процењује на 1% укупне планиране годишње реализације програма – око 200.000 евра) - на економској класификацији 485 – Накнада штете за повреде или штета нанета од стране државних органа, у оквиру шифре пројекта/секторског програма. Буџетски корисници планирају средства за ове намене пропорционално свом учешћу у годишњој реализацији пројекта.

Осим директних буџетских корисника, партнери на пројектима у оквиру програма прекограничне и транснационалне сарадње су и друге непрофитне организације и институције као што су општине, привредне коморе, удружења, невладине организације, школе, факултети, институти и слично. Средства за суфинансирање и предфинансирање за ове институције нису исказана у

буџету Републике Србије. Размотрити да се у буџету Републике Србије планирају средства износу од 15% од укупне годишње алокације за све програме који се спроводе у Републици Србији за предфинансирање (нека врста револвинг фонда – средства која се враћају у буџет) и суфинансирање пројеката. Просечан годишњи износ за све програме би био око 2,7 милиона евра.

III

ИНСТРУКЦИЈА КОЈА СЕ ОДНОСИ НА ПРВУ КОМПОНЕНТУ ИПА – ПОМОЋ У ТРАНЗИЦИЈИ И ИЗГРАДЊА ИНСТИТУЦИЈА - ДЕЦЕНТРАЛИЗОВАНО УПРАВЉАЊЕ ИПА 2013, АКЦИОНЕ ПРОГРАМЕ И ПРОГРАМЕ ПРЕКОГРАНИЧНЕ САРАДЊЕ ИПА II – ИНДИРЕКТНО УПРАВЉАЊЕ ИПА 2014 и ИПА 2015; РЕЛЕВАНТНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ ЗА ИПА II – УЧЕШЋЕ У ПРОГРАМИМА ЕУ

У овом одељку наводе се посебна правила која важе за децентрализовано и индиректно управљање финансијском помоћи ЕУ. Одлуком о преносу права управљања средствима претприступне помоћи која се односи на прву компоненту инструмента претприступне помоћи (ИПА) – Помоћ у транзицији и изградња институција²⁵, од 20. марта 2014. године, Европска комисија је на Републику Србију пренела овлашћење за самостално управљање средствима претприступне помоћи ЕУ, у складу са захтевима садржаним у члану 11. Уредбе Европске комисије о спровођењу ИПА бр. 718/2007 и чланом 12. Закона о потврђивању Оквирног споразума између Републике Србије и Комисије Европских заједница о правилима за сарадњу која се односе на финансијску помоћ Европске заједнице Републици Србији у оквиру спровођења помоћи према правилима инструмента претприступне помоћи (ИПА) ("Службени гласник РС – међународни уговори" број: 124/07). Преласком на децентрализовано управљање, процес спровођења пројеката, односно организацију поступака јавних набавки, управљање уговорима и исплате крајњим корисницима и уговарачима, више не врши Делегација Европске уније у Београду, већ институције Републике Србије, како за средства финансијске помоћи ЕУ тако и за национално суфинансирање. У том смислу, највећи део Националног програма за Србију у оквиру ИПА компоненте – Помоћ у транзицији и изградња институција за 2013. годину, припремљен је тако да се реализација предвиђа у режиму децентрализованог управљања (изузев пројеката и делова секторских програма који се наводе у делу I инструкције).

У складу са чланом 13. Уредбе о спровођењу ИПА II бр. 447/2014 и чланом 12. Закона о потврђивању Оквирног споразума између Републике Србије и Европске комисије о правилима за спровођење финансијске помоћи Европске уније Републици Србији у оквиру инструмента за претприступну помоћ (ИПА II) ("Службени гласник РС – међународни уговори" број: 19/14 од 29. децембра 2014. године) (даље у тексту: Оквирни споразум за ИПА II), Европска комисија поверава управљање средствима у оквиру ИПА II по индиректном моделу управљања закључивањем Финансијског споразума. Потписивањем Финансијског споразума за Акциони програм за 2014. годину и за Програме прекограничне сарадње Србија-БиХ за 2014. годину и Србија-Црна Гора за 2014. годину, Европска комисија извршила је пренос овлашћења и за управљање средствима претприступне помоћи Европске уније за Акциони програм ИПА 2014 и за Програме прекограничне сарадње Србија-БиХ 2014 и Србија-Црна Гора 2014, а у првој половини 2016. године потписани су финансијски споразуми за Програме прекограничне сарадње Србија-БиХ 2015 и Србија-Црна Гора 2015, чиме је Европска комисија извршила пренос овлашћења и за управљање средствима претприступне помоћи

²⁵ *Commission Decision C(2014) 1722 of the 20 of March*

Европске уније за ове програме. Очекује се да Република Србија и Европска комисија закључе Финансијски споразум за Акциони програм ИПА 2015²⁶ до краја 2016. године.

Следећа посебна правила представљају битну разлику у односу на централизовано управљање (део I инструкције):

- Правила ЕК предвиђају да се суфинансирање пројеката у државама у којима се средства помоћи ЕУ реализују у оквиру **децентрализованог и индиректног** система управљања, укључујући и Републику Србију, врши према главним областима/секторима подршке дефинисаним у оквиру Вишегодишњег индикативног планског документа (MIPD 2007-2013) и Индикативног Стратешког Документа (ISP 2014-2020) Европске комисије за Републику Србију и према **заједничком** моделу спровођења, што значи да се за сваки конкретан уговор спајају средства из финансијске помоћи ЕУ и средства националног суфинансирања, те се процес набавки услуга/радова/опreme врши за конкретан уговор у целини и то према правилима уговарања и набавки која важе у Европској унији (тзв. PRAG правила²⁷). Процедуру јавних набавки спроводи Тело за уговарање²⁸ (Сектор за уговарање и финансирање програма из средстава ЕУ, Министарство финансија).
- Финансијски споразум потписан 6. јуна 2014. године, између Владе Републике Србије и Европске комисије, који се односи на Национални програм за Србију за 2013. годину у оквиру ИПА компоненте Помоћ у транзицији и изградња институција, у делу који се односи на децентрализовано управљање, за сваки уговор у оквиру пројекта односно секторског програма предвиђа суфинансирање у следећим пропорцијама²⁹: суфинансирање у износу од најмање 10% од укупне вредности буџета који се односи на техничку помоћ – уговори о услугама; суфинансирање у износу од најмање 15% од укупне вредности буџета који се односи на инвестиције (инфраструктурни радови и набавка опреме) – уговори о набавци и уговори о радовима; суфинансирање у износу од најмање 10% од укупне вредности уговора који се односе на „грант“ шеме без обзира да ли се активности односе на институционалну изградњу или инвестиције и суфинансирање у износу од најмање 5% за „твининг“ пројекте. За трошкове који нису прихватљиви за финансирање из средстава ИПА, институција корисник „твининг“ пројекта планира и додатна средства, а за потребе режијских трошкова пројектног тима, као и трошкова превоза који ће настати током спровођења пројекта, али изван буџета самог пројекта.
- Усвојени Акциони програми ИПА 2014, ИПА 2015 и програми прекограничне сарадње који се спроводе по моделу индиректног управљања дефинишу проценат суфинансирања за сваки уговор утврђен у конкретном Акционом документу, односно програму прекограничне сарадње.

Правила за планирање активности које се суфинансирају националним средствима у оквиру пројеката/секторских програма финансираних средствима финансијске помоћи ЕУ

²⁶ Усвојен Одлуком Европске комисије *C(2015) 9015 final* од 9. децембра 2015. године

²⁷ Практични водич за процедуре уговарања код спровођења програма ЕУ ван њене територије

²⁸ У складу са Уредбом о управљању програмима претприступне помоћи Европске уније у оквиру компоненте I Инструмента претприступне помоћи (ИПА) – Помоћ у транзицији и изградња институција за период 2007-2013 – Сл. гласник РС бр. 140/14, као и Уредбом о управљању програмима претприступне помоћи Европске уније у оквиру Инструмента за претприступну помоћ (ИПА II) за период 2014-2020. године (Сл. гласник РС бр. 86/15) дефинисано је Тело за уговарање.

²⁹ Наведене пропорције су преовлађујуће правило, од којег Финансијски споразум може да предвиди евентуална одступања.

У моменту планирања финансијских средстава намењених за национално учешће и планирање средстава финансијске помоћи ЕУ у оквиру одобрених пројеката и програма, потребно је поштовати следећа правила:

- Активности које се финансирају у оквиру пројекта/секторског програма дефинишу се у предлозима пројеката/секторских програма који чине годишњи Национални програм, односно годишњи Акциони програм;
- Буџетски корисници дужни су да планирају средства на нивоу **пројекта/секторског програма/акције** и исказују их у предлогу финансијског плана релевантног програма као у **Прилогу 4** (износи који се налазе у наведеном прилогу су индикативни. Буџетски корисници могу да унесу измењене износе у складу са планираном динамиком спровођења уговора). Поред овога, буџетски корисници дужни су да планирају средства за **пројекте/секторске програме/акције** који се финансирају из нераспоређених средстава ИПА 2013 и ИПА 2014 (*Unallocated Envelope*) у складу са одлуком Радне групе.
- Средства националног учешћа (суфинансирања) у спровођењу финансијске помоћи ЕУ морају се планирати у оквирима дозвољених буџетских лимита за сваког буџетског корисника;
- Средства финансијске помоћи ЕУ се планирају изван дозвољених буџетских лимита за сваког буџетског корисника;
- **Корисници буџетских средстава одговорни су за правилно планирање, у складу са предвиђеном динамиком спровођења, износа расхода и/или издатака за финансирање учешћа Републике Србије у спровођењу финансијске помоћи ЕУ, као и за правилно планирање износа расхода, који ће се финансирати из финансијске помоћи ЕУ (средства дата на управљање Републици Србији)**³⁰;
- **Буџетски корисници, који не испланирају довољан износ средстава за финансирање учешћа Републике Србије у спровођењу финансијске помоћи ЕУ, морају да изврше преусмеравање средстава са других својих апропријација и/или програма**³¹;
- Средства планирана за финансирање учешћа Републике Србије у спровођењу финансијске помоћи ЕУ не могу се користити у друге сврхе;
- Имајући у виду да је реализација годишњег ИПА програма вишегодишња и да се не подудара са националном буџетском годином, потребно је распоредити опредељена средства из једне године буџета ЕУ у неколико година буџета Републике Србије у складу са Планом јавних набавки³² и уговором дефинисаном динамиком спровођења³³;
- Буџетски корисници расходе и/или издатке планирају у оквиру шифре пројеката/секторског програма за које је предвиђено финансирање из два извора: извор 56 - финансијска помоћ ЕУ (за део који се финансира из финансијске помоћи ЕУ) и извор 01 – општи приход буџета (за део којим се финансира национално учешће – суфинансирање), па је потребно испланирати

³⁰ Члан 68а Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, бр.54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12 62/13, 63/13-исправка, 108/13, 142/14, 68/15 – др. закон и 103/15).

³¹ Ибид.

³² *Procurement and Grants Plan*

³³ Имајући у виду да поступак набавке по ПРАГ правилима захтева више од 6 месеци, а време за реализацију конкретног уговора захтева додатни временски период, неопходно је у том смислу планирати средства за суфинансирање у одговарајућем временском периоду, а сходно врсти уговора.

укупне износе прихода и расхода и/или издатака из оба извора. У случају да Акционим документом није предвиђено суфинансирање, буџетски корисници расходе и/или издатке планирају само из извора 56 - финансијска помоћ ЕУ.

- Приликом планирања средстава за суфинансирање, надлежне институције **не треба** да у предлогу својих финансијских планова урачунају трошкове ПДВ³⁴.
- У складу са Оквирним споразумом³⁵ и Оквирним споразумом за ИПА II³⁶, Република Србија мора да обезбеди средства за надокнаду нерегуларно утрошених средстава (као последицу неправилности или превара), у случају када није могуће наплатити настале дугове, па у складу са наведеним, буџетски корисници планирају и расходе и/или издатке на име покрића надокнаде нерегуларно утрошених средстава. Износ на име покрића надокнаде нерегуларно утрошених средстава се процењује на 1% укупне планиране годишње реализације пројекта/секторског програма на економској класификацији 485 - Накнада штете за повреде или штету нанету од стране државних органа, у оквиру шифре пројекта/секторског програма. Буџетски корисници планирају средства за ове намене пропорционално свом учешћу у годишњој реализацији пројекта/секторског програма;

Посебна правила за планирање средстава за учешће у Програмима ЕУ

Република Србија, закључно са 2013. годином учествовала је у 9 Програма ЕУ (*FP 7, Progress, Fiscalis, Customs, CIP - EIP, CIP - ICT PSP, Culture, Europe for Citizens, Lifelong Learning, Safer Internet*) за које су надлежне институције плаћале годишњу чланарину (улазне карте). Код највећег броја наведених програма, у зависности од одредаба појединачних Меморандума о разумевању, Европска комисија врши делимично рефундирање из средстава ИПА, што представља очекивани приход, након уплаћене чланарине. Расходе за ове намене који се односе на плаћање улазних карата за учешће у Програмима ЕУ у календарској 2013. години, а који су рефундирани из средстава ИПА 2013, институције су планирале у буџету за 2013. годину и сви расходи су реализовани до краја 2013. године. На тај начин, завршене су и финансијске обавезе Републике Србије ка ЕУ према важећим Меморандумима о разумевању. Када је реч о додатно одобреној рефундацији из средстава ИПА 2013, а

³⁴ У складу са чланом 24, став 1, тачка 16а Закона о ПДВ

³⁵ Члан 29. Надокнада новчаних средстава у случају неправилности или преваре

1) Сваки доказани случај постојања неправилности или преваре, који буде откривен у било које време током реализације помоћи на основу ИПА или приликом ревизије, имаће као последицу надокнаду новчаних средстава Комисији, коју ће морати да изврши корисник.

2) Национални службеник за одобравање надокнадиће, у складу са националним поступцима за надокнаду, допринос Заједнице уплаћен Кориснику, а о трошку оних који су починили неправилност, превару или корупцију или о трошку оних који су од ње имали користи. Ако Национални службеник за одобравање не успе да поврати пун или делимичан износ новчаних средстава, то неће спречити Комисију да надокнади новчана средства, узимајући их од корисника.

³⁶ Члан 51(1) Заштита финансијских интереса Уније

Корисник ИПА II коме су поверени задаци спровођења буџета у оквиру помоћи ИПА II, спречиће, утврдити и исправити неправилности и преваре при извршењу тих задатака. У том циљу, корисник ИПА II извршиће, у складу са начелом пропорционалности, претходне (*ex ante*) и накнадне (*ex post*) контроле, укључујући провере на терену на репрезентативним узорцима трансакција и/или узорцима ризичних трансакција, да би се обезбедило да се акције финансиране из буџета делотворно изврше и исправно спроведу. Корисник ИПА II такође ће извршити повраћај новчаних средстава која су непрописно исплаћена и покренути судске поступке када је то неопходно.

Члан 41(1) Повраћај средстава

Сваки случај предвиђен чланом 51. став 5. овог споразума, који настане у било ком тренутку током реализације помоћи ИПА II или приликом ревизије, имаће као последицу повраћај новчаних средстава Комисији који ће морати да изврши корисник ИПА II.

која се односи расходе за плаћање улазних карата за учешће у Програмима ЕУ у календарској 2013. и делимично 2015. години, као и ранијим годинама, очекује се да она буде реализована крајем 2016. године или у првом кварталу 2017. године, а у складу са усвојеним Националним програмом за децентрализовано управљање ИПА 2013.

Европска комисија је за финансијску перспективу 2014-2020 усвојила нове Програме ЕУ (*Creative Europe, Horizon 2020, Erasmus +, Cosme, Customs, Fiscalis, Europe for Citizens, Employment and Social Innovation (EaSI), Health Programme*). У претходном периоду закључени су нови међународни споразуми којима се формализује учешће Републике Србије у Програмима ЕУ. Нови међународни споразуми за учешће Републике Србије у програмима ЕУ за период до 2020. године, који су до сада закључени или достављени у форми нацрта, садрже и одредбе о износу чланарина, а исти су послужили и као основа за припрему дела Акционих програма за ИПА 2014, ИПА 2015 и ИПА 2016 на бази којих ће се вршити рефундације из средстава ИПА II за расходе за чланарине које институције плаћају за **релевантну годину учешћа** у новим Програмима ЕУ. Институције надлежне за плаћање чланарина за учешће у новим Програмима ЕУ су биле у обавези да изврше плаћања на бази средстава претходно обезбеђених Законом о буџету за 2016. годину, чиме би се завршиле финансијске обавезе Републике Србије ка ЕУ према важећим међународним споразумима. Када је реч о рефундацији из средстава ИПА 2014 и ИПА 2015 очекује се да она буде реализована током 2017. године, а у складу са потписаним Финансијским споразумом за Акциони програм за ИПА 2014 и усвојеним Акционим програмом за ИПА 2015.

Приликом планирања средстава за плаћање чланарине (улазних карата) за Програме ЕУ, буџетски корисници дужни су да на извору финансирања 01 планирају пун износ чланарине. Очекивани приход Републике Србије из средстава финансијске помоћи ЕУ (ИПА I и ИПА II) на основу рефундације уплаћених чланарина, буџетски корисници дужни су да планирају на извору финансирања 56 у складу са одговарајућом шифром пројекта/секторског програма.

Ради благовременог планирања средстава за улазне карте (чланарине) за релевантну годину учешћа у новим Програмима ЕУ, буџетски корисници су дужни да средства планирају у складу са условима дефинисаним у релевантном међународном споразуму.

Рефундација чланарина из претходних година представља приход буџета Републике Србије и буџетски корисници су дужни да износ добијен по овом основу уплате на општи рачун прихода буџета у складу са инструкцијама Министарства финансија.

Правила о оправданости трошкова

У режиму децентрализованог управљања важе иста правила о оправданости трошкова, која се примењују у режиму централизованог управљања – погледати одговарајући део текста у одељку I – Инструкција за централизовано управљање.

У режиму индиректног управљања примењују се правила о оправданости трошкова дефинисана чланом 29. Оквирног споразума за ИПА II, као и правила о порезима, царинским дажбинама и другим фискалним трошковима дефинисаним у члану 28. Оквирног споразума за ИПА II, а која важе за средства финансијске помоћи ЕУ (ИПА II) и за средства суфинансирања.

IV

ИНСТРУКЦИЈА КОЈА СЕ ОДНОСИ НА ИПАРД II ПРОГРАМ

У овом одељку наводе се посебна правила која важе за спровођење ИПАРД II програма по моделу индиректног управљања финансијском помоћи ЕУ. Одлуком Европске комисије³⁷ од 20. јануара 2015. године усвојен је ИПАРД II програм за период 2014-2020 за Републику Србију. Европска комисија поверава управљање средствима у оквиру ИПА II по индиректном моделу управљања закључивањем Финансијског споразума, а додатна правила за спровођење ИПАРД II програма ближе се уређују Секторским споразумом³⁸ који је потписан 11. децембра 2015. године.

У складу са одредбама Оквирног споразума за ИПА II³⁹ оперативна структура надлежна за спровођење ИПАРД II програма састоји се од:

1. ИПА Агенције за рурални развој (даље у тексту: ИПАРД Агенција), која је, између осталог, надлежна за спровођење поступка јавних набавки, управљање уговорима и исплате крајњим корисницима, како за средства финансијске помоћи ЕУ тако и за средства националног учешћа у спровођењу средства финансијске помоћи ЕУ; и
2. Управљачког тела, које је између осталог, надлежно за припрему и спровођење ИПАРД II програма.

У складу са Уредбом о управљању програмима претприступне помоћи Европске уније у оквиру Инструмента за претприступну помоћ (ИПА II) за период 2014-2020. године (Сл. гласник РС бр. 86/15), односно Одлуком о именовању одговорних лица и одређивању тела у систему управљања програмима претприступне помоћи Европске уније за период 2014-2020 (05 Број: 119-12080/2015 од 12. новембра 2015. године) послове ИПАРД Агенције обавља Министарство пољопривреде и заштите животне средине - Управа за аграрна плаћања, а послове Управљачког тела обавља Сектор за рурални развој у оквиру Министарства пољопривреде и заштите животне средине.

Усвојени ИПАРД II програм дефинише проценат суфинансирања за сваку меру у оквиру програма. Корисник мере „Техничка помоћ“ је Управљачко тело.

Правила за планирање и реализацију активности које се суфинансирају националним средствима у оквиру ИПАРД II програма

У моменту планирања финансијских средстава намењених за национално учешће и планирање средстава финансијске помоћи ЕУ у оквиру ИПАРД II програма, потребно је поштовати следећа правила:

- Средства националног учешћа у спровођењу финансијске помоћи ЕУ морају се планирати у оквирима дозвољених буџетских лимита;
- Средства финансијске помоћи ЕУ се планирају изван дозвољених буџетских лимита за сваког буџетског корисника;
- **Корисници буџетских средстава одговорни су за правилно планирање, у складу са предвиђеном динамиком спровођења, износа расхода и/или издатака за финансирање учешћа Републике Србије у спровођењу финансијске помоћи ЕУ, као и за правилно планирање износа расхода, који ће се финансирати из финансијске помоћи ЕУ (средства дата на управљање Републици Србији)⁴⁰;**

³⁷ *Commission Implementing Decision C (2015) 257 final*

³⁸ Оквирни споразум за ИПА II, Члан 9.

³⁹ Члан 10.

⁴⁰ Члан 68а Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, бр.54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12 62/13, 63/13-исправка, 108/13, 142/14, 68/15 – др. закон и 103/15).

- **Буџетски корисници, који не испланирају довољан износ средстава за финансирање учешћа Републике Србије у спровођењу финансијске помоћи ЕУ, морају да изврше преумеравање средстава са других својих апропријација и/или програма⁴¹;**

- Средства планирана за финансирање учешћа Републике Србије у спровођењу финансијске помоћи ЕУ не могу се користити у друге сврхе;

- Имајући у виду да је реализација ИПАРД II програма вишегодишња и да се не подудара са националном буџетском годином, потребно је распоредити одређена средства из једне године буџета ЕУ у неколико година буџета Републике Србије у складу са Планом набавки и прогнозом плаћања;

- Буџетски корисници расходе и/или издатке планирају у оквиру шифре пројеката/секторског програма за које је предвиђено финансирање из два извора: извор 56 - финансијска помоћ ЕУ (за део који се финансира из финансијске помоћи ЕУ) и извор 01 – општи приход буџета (за део којим се финансира национално учешће), па је потребно испланирати укупне износе прихода и расхода и/или издатака из оба извора.

- У складу са Оквирним споразумом за ИПА II Република Србија мора да обезбеди средства за надокнаду нерегуларно утрошених средстава (као последицу неправилности или превара), у случају када није могуће наплатити настале дугове у прописаном року (отпис дугова), за надокнаду преплаћених износа или по основу финансијских корекција, па у складу са наведеним, ИПАРД Агенција планира и расходе и/или издатке на име покрића надокнаде нерегуларно утрошених средстава. Износ на име покрића надокнаде нерегуларно утрошених средстава планира се економској класификацији 485 - Накнада штете за повреде или штету нанету од стране државних органа, у оквиру шифре пројекта/секторског програма, а процењује се на основу укупне планиране годишње реализације ИПАРД II програма.

Имајући у виду могућност и специфичност спровођења активности у оквиру мере „Техничка помоћ“, потребно је да Управљачко тело које спроводи ове активности планира средства за претфинансирање. Предфинансирање се односи на потребан износ средстава који треба обезбедити у буџету Републике Србије, а која би била употребљена за правовремено и квалитетно спровођење активности. Та средства би била враћана у буџет Републике Србије након прихватања трошкова и повраћаја средстава од стране ИПАРД Агенције. Динамика повраћаја средстава се разликује од планирања средстава за текућу буџетску годину, тако да средства за претфинансирање планирана за 2017. годину могу бити враћена у буџет током 2018. године. Приликом планирања средстава за претфинансирање Управљачко тело је дужно да у оквиру шифре пројекта/секторског програма на извору финансирања 01 планира пун износ претфинансирања.

БИЛАТЕРАЛНОГ ПРОГРАМА ПОМОЋИ КРАЉЕВИНЕ НОРВЕШКЕ РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

За 2016. није расписан позив за Билатерални програм јер су средства усмерена на подршку у вези са мигрантском кризом.

За наредни период од 2017. године па надаље Министарства спољних послова Краљевине Норвешке ће од Канцеларије за европске интеграције преузети свеукупну одговорност за билатерална донације, као што је била ситуација пре 2013. године. Детаљи измене или израде новог билатералног споразума још увек нису прецизирани.

⁴¹ Ибид.